

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Mgr. Dana ŠEBESTOVÁ
Téma práce:	Provedení první pozemkové reformy v Československu (včetně její revize) a její možné dopady na současné vlastnické vztahy k nemovitostem v České republice
Rozsah práce:	164 stran + 25 stran příloh
Datum odevzdání práce:	22. 9. 2020

1. Aktuálnost (novost) tématu

Pozemková reforma jako zásadní společenský i právní fenomén byla pochopitelně předmětem intenzivního zájmu již ve své době, stejně tak jí byla věnována i řada odborných textů v době nedávné. Je ale nesporné, že téma dále nabízí potenciál pro původní výzkum. A jak se autorka snaží úspěšně demonstrovat, mohou sto let staré reformní kroky v některých případech ovlivňovat i současné právní poměry.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma vyžadovalo práci s poměrně širokou škálou starších i novějších právních předpisů, totéž lze mutatis mutandis konstatovat i o judikatuře a literatuře. Výklad je dominantně postaven na metodě popisné, která je příležitostně doplněna přístupem analytickým.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je vystavěna logicky a možno říci celkem konvenčně – krátká úvodní kapitola je věnována transformaci vlastnických práv k pozemkům v obecné rovině, následuje podrobný popis prvorepublikové pozemkové reformy, doplněný navazující kapitolou o revizi reformy po II. světové válce. Poslední, rovněž dosti obsáhlá kapitola, obsahuje konkrétní příklady právních sporů, které se objevily po roce 1989 v souvislosti se snahami napravit křivdy minulosti a znovu vnést do právních vztahů k nemovitostem patřičnou míru právní jistoty. Za slabinu je do jisté míry třeba považovat až příliš krátký Úvod, působící spíše dojmem jakéhosi projektu práce (použití kondicionálu při popisu struktury práce, zmínka o tom, kde si chce autorka opatřit literaturu a jiné informační zdroje). Zcela v něm chybí vymezení metodických východisek či zhodnocení dosavadního odborného zpracování tématu. Podobně i Závěr práce by měl nabídnout zevrubnější a komplexnější rekapitulaci hlavních závěrů, k nimž autorka dospěla.

4. Vyjádření k práci

Autorka prokázala schopnost kriticky pracovat s prameny, právními předpisy, judikaturou i literaturou a vytvořit původní autorský odborný text, prokazující její orientaci v tématu i schopnosti ho strukturovaně vyložit.

I když jde z hlediska tématu o marginálii, měla si autorka nicméně ohlídat i své exkurzy do starší doby. Jde především o výklad o pozemkové reformě na tovačovském velkostatku (s. 55 an.) Tovačovský zámek dozajista nepochází z 10./11. století, neboť v této době se zámky ani nestavěly. Tovačovský hrad jako předchůdce pozdějšího zámku pak vznikl teprve ve 13. století, v roce 1321, kdy ho dostal Jindřich z Lipé (nikoli ovšem jako léno), je ovšem v příslušné listině uveden jako tvrz. Označovat hrabata z Kūenburku jako pány z Kumburka je pak rovněž zcela nepřijatelné, neboť neměli žádný vztah k hradu Kumburku, ale pocházeli z korutanského Khūnburgu. Právě proto, že tento exkurz do historie byl z hlediska tématu prakticky zbytečný, je dvojnásob škoda, že jím autorka věrohodnost své práce zbytečně oslabila.

Velmi málo šťastné je také vyjádření v úvodní kapitole na s. 10, že si pozemková reforma kladla za cíl „*odstranit poslední zbytky (již překonaného) systému feudalismu*“ (s. 10). Tento „systém feudalismu“ by snad slušel agitační brožura z období totality, v moderní kritické vědecké práci se ale vyjímá nepatříčně.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autorka formulovala svůj hlavní cíl jako „ <i>provedení analýzy možných vlivů tzv. první pozemkové reformy, jež probíhala v Československu zejména v letech 1919 až 1935, jakož i její revize, provedené podle zákona o revizi první pozemkové reformy, na soudobé vlastnictví nemovitostí nacházejících se na území České republiky</i> “ (s. 5). Ve finále ale převážnou část práce tvoří popis samotné reformy a poslední kapitola lze spíš chápat jako (nepochybně zajímavou) kazuistiku, mnohem méně však jako analýzu konfliktního potenciálu, který zůstává s prvorepublikovou reformou spjatý dodnes.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce působí dojmem samostatného, autorského textu. Kontrola systémem Turnitin sice vykazala celkové shody v rozsahu 37 %, z podrobnějšího prozkoumání příslušného protokolu ale vyplývá, že rozhodující část těchto shod představují citace. Ty by snad bylo místy možno pojmout méně extenzivně (viz např. velmi dlouhá pasáž z rozhodnutí Ústavního soudu na s. 100–101 v pozn. 241 a na s. 126–127).
Logická stavba práce	Výstavbu práce lze hodnotit jako logicky uspořádanou a z hlediska zpracování tématu vyhovující (viz výše).
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Použité množství zdrojů na rigorózní práci zcela dostatečné, navíc zahrnuje typově širokou škálu pramenů včetně archivních materiálů. Rezervy lze snad spatřovat v naprosto minimální reflexi prvorepublikové judikatury, která rovněž přinesla některé zajímavé interpretační podněty. Cizojazyčné zdroje nejsou prakticky využity, což ale s ohledem na orientaci práce na české právní dějiny nepředstavuje zásadní problém. Poznámkový aparát je bohatý (328 poznámek pod čarou), kuriózní ovšem je, že hned na s. 6 odkazuje text na Malou československou encyklopedii z roku 1987, zatímco v poznámce je citován sborníkový článek z roku 1994. V poznámkách 27–31 jsou opakovány odkazy na první díl Kárníkovy syntézy České země v éře První republiky, lege artis by ale v jednotlivých odkazech měl být odkaz na konkrétní

	stránku (stránky).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Po této stránce je nutno práci hodnotit kladně, výklad jde dostatečně do hloubky a nabízí skutečně podrobný vhled jak do problematiky pozemkové reformy, tak do novodobé judikatury, která se musela se spory založenými na někdejší reformě, resp. její poválečné revizi, vypořádat. Zdá se nicméně, že autorka mohla (a s ohledem na výše reprodukováný cíl práce i měla) poněkud posunout svoji pozornost ve prospěch poslední kapitoly a pojednat komplexněji o polistopadových právních sporech. Naopak, výklad o pozemkové reformě je možná s přihlédnutím ke skutečnosti, že jde o téma literaturou již v minulosti podrobně zpracované, až příliš detailní.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je standardní, za úvahu ale z hlediska „čtenářského komfortu“ jistě stálo oboustranné zarovnání textu. V některých pasážích by také k přehlednosti informací přispělo důslednější členění na odstavce. Drobné technické nedostatky lze zaznamenat při tvorbě poznámkového aparátu – např. kolísání mezi malými a velkými písmeny na začátku textu v poznámkách (speciálně tam, kde autorka začíná slůvkem „viz“) Poznámka 278 vznikla zřejmě přesunem části textu z prostoru „nad čarou“ a začíná uprostřed věty. Tabulky na s. 66–70 by si zasloužily nadpis a zřetelnější oddělení od textu (vynecháním řádku, orámováním).
Jazyková a stylistická úroveň	Kniha je psána vyzrálým odborným jazykem, s naprostým minimem jazykových či stylistických chyb. Zároveň je ale nutno říci, že výklad je místy až příliš hutný a obtížně sledovatelný i pro odborníka, natož (eventuálně) pro laika.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Připomínky byly zformulovány výše. V rámci obhajoby navrhuji, aby se autorka zaměřila na otázku reálného vyplacení náhrad, vyplývajících ze zákona č. 329/1920 Sb. (případně právní důsledky ne/vyplacení) a na úlohu tzv. přidělových komisařů.

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
---	------------------------------

V Kamenných Žehrovicích dne 7. 3. 2021

doc. JUDr. Marek Starý, Ph.D.
v. r.